

Middelkind

Over het boek

Auteur: Kirsty Applebaum

Vertaler: Annelies Jorna

Uitgeverij: Ploegsma

Over de maker

Voor ze fulltime auteur werd, werkte de Engelse **Kirsty Applebaum** onder andere als seingever bij de spoorwegen, als boekenverkoper en als pilatesinstructeur.

Ze woont op de top van een heuvel dicht bij een vlinderveld, dat haar inspireerde bij het schrijven van "Middelkind".

Bron: <https://www.kirstyapplebaum.co.uk/kirsty/>

1. VOOR HET LEZEN

- De titel van dit boek is "Middelkind". Wat is een 'middelkind' volgens jullie? (iemand met een jongere én een oudere broer of zus)
- De ondertitel van dit boek is "Als niemand je ziet, kun je alles doen." Wat zou hiermee bedoeld worden? (een kind dat minder aandacht krijgt dan zijn broers en zussen heeft op die manier meer vrijheid om kattenkwaad uit te steken, op onderzoek te gaan...)
- Hoe denk je dat zo'n middelkind zich hierbij zou voelen? (eerder opgetogen over de vrijheid, verdrietig om het gebrek aan aandacht...)
- Wat verwacht je van het boek? (spannend, verdrietig, familieproblemen...)
- Kijk na het lezen nog eens terug naar de ondertitel. Vind je de ondertitel treffend gekozen?

2. HET VERHAAL

2.1. Korte inhoud

In Fennis Wick, het afgelegen dorpje waar Maggie woont, leven de mensen een veilig en vredevol leven. Elders woedt de Stille Oorlog, die ver van hun bed blijft zolang ze hun eerstgeborenen naar kamp sturen wanneer ze veertien worden. Daar worden ze opgeleid om als helden te gaan strijden en de anderen te beschermen. Weiger je je kind naar kamp te sturen, dan word je verjaagd en ben je bestemd om een dwalersleven te gaan leiden: vies, verachtelijk en vals.

Maggie, een 'middelkind', is niet geïnteresseerd in het alledaagse leven dat haar te wachten staat. Zij wil ook voorbestemd zijn voor grootsheid. Als ze nu eens, om haar dorp te beschermen, een dwaler zou vangen?

Maar wat als die dwaler nu eens niet vies, verachtelijk en vals blijkt te zijn? Maggie gaat op zoek naar de waarheid, zelfs als dat wil zeggen dat haar eigen leven op losse schroeven komt te staan.

2.2. Cover

- Wat zien jullie op de illustratie aan de voorkant? (silhouetten: drie kinderen die door het woud lopen met een lantaarn)
- Geeft deze tekening al iets weg over het verhaal? Wat verwacht je? (bijvoorbeeld: het verhaal speelt zich af in het verleden want we zien een lantaarn, het wordt een avontuurlijk en mysterieus verhaal, het gaat over een meisje en haar broers of om drie middelkinderen die samen op onderzoek uitgaan...)
- Zou je het boek zelf uit het rek nemen als je het tegenkwam? Heb je zin om het te lezen? Waarom wel/niet? (bijvoorbeeld: warme, contrasterende kleuren trekken de aandacht; ik wil weten wat de kinderen aan het doen zijn; de cover vertelt me te weinig...)

2.3. Personages

- Wie is het hoofdpersonage? (Maggie)
- Maggie is een "Middelkind", "vette pech" (p.5) Alles in de samenleving draait om de oudsten. Het meisje voelt zich niet gezien. Zien jullie wie Maggie is en wat haar uniek maakt?
 - Ze is nauwkeurig en heeft oog voor detail. Ze ziet bijvoorbeeld details op het schilderij van Jed waar verder niemand op let.
 - Ze is gehoorzaam en behulpzaam, maar ook nieuwsgierig en ondernemend. Beide kanten van haar persoonlijkheid zijn met elkaar in conflict doorheen de roman.
 - Maggie heeft een open geest. Ze is niet te beroerd om toe te geven dat ze fout zat en te aanvaarden dat dingen anders zijn dan ze altijd geloofd heeft.
 - Ze draagt rechtvaardigheid hoog in het vaandel. ("Waarom stuurde ze iemand naar het kamp die geen oudste was?" (p.175) en "Het ging niet om hoe mooi we het hadden gedaan of hoe hard we hadden gewerkt." (p.37))
- Wat vind je van Maggie? Zou je met haar bevriend kunnen zijn?
- Hoe is de Maggie van het begin van de roman anders/hetzelfde dan de Maggie aan het einde van de roman? (bijvoorbeeld: ze wil nog steeds meer dan een alledaags leven, maar beseft dat het ook belangrijk is dat je je goed voelt bij de manier waarop je in de aandacht komt)
- Welke personages spelen een belangrijke rol in Maggies zoektocht naar de waarheid? Op welke manier doen ze dat? Gewild of ongewild?
 - Burgemeester Anderson: Maggie zoekt haar hulp omdat ze bang is voor de dwalers. Doordat de burgemeester geen rechtvaardigheid toont in haar reactie, begint Maggie te twijfelen aan de oprechtheid van de vrouw.
 - Una en haar vader: het dwalersmeisje blijkt helemaal niet vies, verachtelijk en vals te zijn. Ze is gewoon op zoek naar hulp en naar vriendschap. Haar vader heeft wél zijn eerstgeborene naar kamp gestuurd en heeft daarna gekozen voor de vrijheid van het dwalersleven.
 - Meneer Wederal en zijn moeder: Meneer Wederal vindt Maggie bijzonder. De man geeft haar stof tot nadenken door haar te laten zien dat je niet altijd alles kan/moet geloven wat je verteld wordt.

2.4. Stijl

"Een bries ritselde door de bladeren. Krekels tsjirpten in het hoge, stekelige gras. Vanuit het dorp klonk het klink-klang-klong van meneer Gebby die hoefijzers sloeg." (p.51)

- Maggie heeft oog voor detail. Merk je dat ook in de stijl van het verhaal? (ja, Maggie vertelt uitgebreid, haast filmisch, over wat ze voelt, ziet, hoort en ruikt)
- Vind je nog zulke passages?
- Wat vind je van deze beschrijvingen: origineel, of net niet? Kan je je beter inleven in het verhaal? Wordt Maggies wereld op die manier tastbaarder: zie, voel, hoor je wat zij ervaart? Zo ja, welke woorden of uitdrukkingen zorgen daar juist voor?
- Vergelijk het citaat hierboven met de scène waarin Maggie ontsnapt uit het huis van de burgemeester (p.191-194). Wat is het verschil? (korte zinnen, meer vaart)
- Welke passage vind je het aangenaamst om te lezen?

→ Lees de scène op pagina 133 tot en met 137: Maggie vertelt aan de burgemeester dat ze een dwaler heeft ontmoet. Is er een relatie tussen het opkomende onweer en het gesprek? (het opkomende onweer drijft de spanning op) Is dit herkenbaar vanuit films, bijvoorbeeld? (bijvoorbeeld: bliksemschicht die gezicht oplicht). Kan je nog andere manieren opsommen waarmee in films een bepaalde sfeer wordt gecreëerd? (bijvoorbeeld: muziek, geluidseffecten, kleurgebruik)

“Misschien bleef krijt niet zo lang zitten. Misschien hadden de tekens de onweersbui niet overleefd.” (p.140)

→ Maggie vertelt veel tussen de lijnen door. Wat bedoelt ze bijvoorbeeld met het citaat hierboven? (ze vraagt zich af of ze wel het juiste gedaan heeft door de burgemeester over Una te vertellen)

→ Kan je voorbeelden geven van passages waar de gevoelens van Maggie niet expliciet verwoord worden? Wat wil ze eigenlijk zeggen? (“Ik gaf haar mijn dagboek, heel voorzichtig, om de strik mooi te houden. (...) Ze legde mijn dagboek op de stapel, duwde er nog zes andere dagboeken bovenop en de strik was verkreukeld.” (pp.14-15), wat ik doe maakt niet uit: ik tel toch niet mee)

→ Wanneer komen de gevoelens van de personages het best tot uiting, vind je? Wanneer ze expliciet verwoord worden (bijvoorbeeld: “Heb ik wel het juiste gedaan?”) of zoals in het citaat hierboven?

2.5. Vertelperspectief / structuur

→ Door wiens ogen zien we het verhaal? (Maggie: ze vertelt het verhaal in de ik-vorm)

→ Hoeveel informatie krijg je van haar? Weet zij al wat er gaat gebeuren? Houdt ze informatie achter? (de lezer komt alles te weten op het moment dat Maggie het te weten komt)

→ Wat is hiervan het effect? (je leeft met haar mee, omdat je op hetzelfde moment verontwaardiging, woede, verdriet... voelt)

2.6. Tijd en genre

“... vertelde mevrouw Conteh over de tijd van voor de Stille Oorlog en hoe zomervakanties toen waren. Ze zei dat de mensen destijds in vliegtuigen naar andere landen vlogen.” (p.14)

“Middelkind” is een post-apocalyptische roman: een roman waarin de wereld zoals wij die kennen vernietigd is door een ramp en waarin we te zien krijgen hoe de overlevenden verder proberen te gaan met hun leven. Verder schetst de roman een dystopie: een wereld die slechter is dan de onze; een wereld waarin je niet zou willen leven. “Middelkind” is dus een postapocalyptische dystopie.

→ Wanneer speelt het verhaal zich af? (in een toekomst waarin de wereld zoals wij die kennen niet meer bestaat)

→ Waaruit kan je dit afleiden? Welke elementen zijn herkenbaar? (schooljaar start op 1 september, de truck van de burgemeester) Welke zijn anders/bevreemdend (beperkte tijd in de wasserij, oudsten worden weggestuurd naar kamp zodra ze 14 worden, paard en kar, bananen en ananas alleen gekend van plaatjes)

→ Welke ramp heeft er plaatsgevonden? (de Stille Oorlog)

→ Hoe proberen de mensen in het dorp verder te gaan met hun leven? Wat vinden ze belangrijk? (veiligheid en een stabiel leven)

“Wat kunnen we doen om onszelf te beschermen? Wat is de belangrijkste regel die we kennen? (...) Ga nooit over de grenzen! Hou je aan die wet en je bent veilig...” (p.13)

→ Kan je begrijpen dat de mensen uit Fennis Wick veiligheid en een stabiel leven zoeken? Dat ze hiervoor offers willen maken? Dat ze zich bedreigd voelen door mensen die zich niet aan de regels houden?

2.7. Einde

→ Hoe loopt het verhaal af? (Maggie onthult de waarheid en wordt onthaald als held, ze trekt naar de stad om zo veel mogelijk oudsten terug te halen)

→ Wat vind je van dit einde? Vind je deze afloop geloofwaardig?

→ Wat vind je van het lot van burgemeester Anderson? Vind je haar straf rechtvaardig?

→ Kan je begrijpen waarom de burgemeester deed wat ze deed? Ging ze te ver in het beschermen van haar dorpsgenoten, of liet ze zich vooral leiden door hebzucht? Toont ze berouw?

- Maggie gaat voorbij de grens, maar krijgt de lezer ook te zien hoe de wereld er buiten Fennis Wick uitziet? (nee, de klemtoon ligt op de manier waarop de mensen in het dorp verder gaan met hun leven en met de kennis die ze nu hebben)
- Wat vind je hiervan? Had je hier toch graag meer over geweten? Of vind je het belangrijker dat je weet hoe het de dorpelingen verder vergaat?

3. VERWERKING

3.1. Thema: vlinders (fragiel, maar ook vrijheid, verandering, begin van een nieuw leven)

“Onder aan een blad deinde een pop met daarbinnen een gloednieuwe vlinder. Goed verpakt meende die veilig te zijn, maar hij hing aan het dunst denkbare draadje.” (p.79)

- Kan deze passage over Una of over Maggie gaan? (Una denkt dat ze een vriendin heeft, maar weet niet dat Maggie verborgen motieven heeft; Maggie denkt verkeerdelijk dat ze veilig is in het dorp) Zullen ze de kans krijgen op verandering?

“Een Atalantavlinder zat trillerig op Melissa’s rug. Brede, zwarte vleugels en helderrode strepen. Ongelooflijk dat dat ooit een rups was geweest.” (p.235)

- Op welke manier zijn Maggie en de vlinder hetzelfde? (ze zijn allebei veranderd)
- Kan je zeggen dat Maggie ook vleugels heeft gekregen? (ja, ze is veranderd van een meisje dat zomaar geloofde wat haar werd verteld in een meisje dat de moed had de waarheid aan het licht te brengen; ze heeft aan het einde van de roman de vrijheid om haar dorp te verlaten)

3.2. Thema: Stille Oorlog vs. stroom aan informatie

Zowel de lezer als de personages krijgen weinig informatie over deze ingrijpende gebeurtenis.

- Kan je je zo’n Stille Oorlog inbeelden? Hoe bewust ben jij je van de gebeurtenissen die zich afspelen in de wereld? (nieuwsberichten op tv, radio, sociale media)
- Kan je je inbeelden dat mensen zo’n Stille Oorlog verkiezen, boven een wereld waarin alle informatie steeds beschikbaar is? (ja, want zo kunnen de meeste kinderen in rust opgroeien; nee, iets niet weten is erger dan het wel weten; nee, de opoffering is te groot...)

“Geloof maar niet alles wat die burgemeester beweert, Maggie. Je moet leren om zelf na te denken.” (p.157)

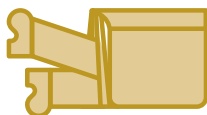
- In de roman zorgt de Stille Oorlog voor rust en veiligheid. Heeft het ook nadelen dat de oorlog ‘stil’ is, dat er geen informatie gegeven wordt? (de dorpelingen kunnen niet checken of het wel waar is wat de burgemeester hun vertelt)
- Hoe zit dat als je veel informatie krijgt, via verschillende kanalen? Kan je dan alles geloven wat wordt verteld?
- Wanneer ben je zelf geneigd iets wel/niet te geloven (het hangt af van de bron...)

3.3. Creatieve verwerking

- Ga ergens zitten en neem alle indrukken in je op. Probeer zelf eens te letten op zo veel mogelijk details. Merk je iets op dat je normaal zou ontgaan? Beschrijf zo beeldend mogelijk wat je hebt waargenomen of maak een tekening/schilderij geïnspireerd door de indrukken die je hebt opgedaan.
- Lees de scène op pagina’s 133 tot en met 137: het opkomende onweer. Luister bijvoorbeeld ook eens naar de themamuziek van de film “Jaws”. Wat valt je hieraan op? Maak daarna een geluidsfragment om de scène in het boek te vergezellen.
- Doorheen de roman worden de woorden ‘vies’, ‘verachtelijk’, ‘vals’ vaak herhaald. De woorden krijgen een andere lading naarmate Maggie zich meer bewust wordt van wat er echt speelt in de maatschappij. Spreek de woorden op verschillende manieren uit zodat ze een andere betekenis krijgen (overtuigd, twijfelend, boos, triest...).

4. VERDER LEZEN

- Geveer: bewaker van herinneringen / Lois Lowry (Colibri, 2017) – ook verschenen als Nummer 19
 - Sintel / Jeanne DuPrau (Facet, 2003)
-

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.